

Bengt Birgersson, *Som stjärnor i Herrens hand: Perspektiv på Ordets ämbete*. Göteborg: Församlingsförlaget, 2011. 200 s.

Denne boken burde har vært anmeldt på FBBs webside for lenge siden, men når det ikke er skjedd før, får det skje nå. Forfatteren er en av de sentrale personer i den svenske Misjonsprovinsen, og han har også undervist i praktisk teologi ved Församlingsfakulteten i Göteborg. Denne boken er blitt til som en såkalt prestemøteavhandling; den er altså skrevet på bestilling til et prestemøte i Misjonsprovinsen av en som forstår seg selv mer som prest enn som fagteolog. Til dette har han valgt et tema som definitivt må sies å være sentralt i en slik sammenheng: Hva vil det si å være prest?

Birgersson har valgt en litt original tilnærming. Han tar nemlig utgangspunkt i en pastoralavhandling skrevet av den svenske presten og misjonæren Peter Fjellstedt om samme emne og forsvart ved Universitetet i Uppsala i 1857. Fjellstedt var i sin tid en innflytelsesrik svensk kirkemann, men er i vår tid nesten glemt. Gjelder det i Sverige, gjelder det i enda større grad i Norge; jeg kan selv ikke huske å ha hørt om Fjellstedt før jeg leste Birgerssons bok. 1800-tallet var en embetsteologisk brytningstid, hvor den tradisjonelle embetskirken brytes med nye og mer demokratiske idealer, og Birgersson viser hvordan Fjellstedt har en balansert og konstruktiv tilnærming til disse spørsmålene. For å få en større bredde i tilnærmingen, setter Birgersson Fjellstedts tilnærming i perspektiv ved å sammenligne den med to embetsdebatter på 1800-tallet som har ettervirkninger i lutherdommen like til i dag. Han ser først på diskusjonen mellom W. Löhe og C. F. W. Walther, som kom til å få stor betydning for Missouri-synodens embetstekning. Så drøfter han også striden om ordinasjon av NLMs første misjonærer og den betydning utfallet av den striden fikk for en av de store lutherske misjonsorganisasjoner.

Med dette som utgangspunkt vender Birgersson seg så til Det nye testamente og Konkordieboken og etterspør embetsteologiske motiver der. Viktig for ham er det å se prekenembetet i forlengelsen av apostelembetet. Det gjør at han fastholder bekjennelsen forståelse av embetet som innstiftet av Kristus. Han vil altså ikke være med på en forståelse av prekenoppdraget som avledet av det alminnelige prestedømme. Hovedpoenget for Birgersson er likevel å formidle storheten og gleden som ligger i det å være hyrde i forsoningens tjeneste, noe som også kommer til uttrykk i bokens tittel.

Birgersson tar så for seg noen viktige utfordringer i et samtidsperspektiv. Vi befinner oss i en postkontantisk kontekst hvor presten ikke lenger forstås som en representant for øvrigheten. Det er en konsekvens av sekulariseringen, men samtidig også en mulighet for å tenke mer bibelsk og evangelisk om prestedtjenesten. Med utgangspunkt i kravet fra CA 14 om at en prest skal være rettelig kalt, diskuterer han betydningen av ordinasjonen og det kirkelige kall. Han avviser tanken om embetssuksesjon; det er læresuksesjon det dreier seg om, mener han (her gir nyere katolsk – luthersk dialog ham rett, uten at det er noe Birgersson selv kommer inn på). Han er ikke avvisende til lekmannsforkynnelsen, men er kritisk til Rune Söderlund (og Carl Fr. Wisløff, som Söderlund påberoper seg), som problematiserer tanken om et særskilt innstiftet embete og knytter forpliktelsen til å forkynne ensidig til det allmenne prestedømme.

Söderlund overser, mener han, betydningen av at det Jesus i evangeliene sier om aposteltjenesten (s. 144). Birgersson avslutter så dette kapitlet med ti teser om forsamlingen og hyrdens plass i forsamlingen (s. 167).

I et siste kapittel gir Birgersson en sammenfattende embetsteologisk skisse i 23 punkter. Framstillingen er her, som i resten av boken, nyansert og balansert, men ikke uten tyngdepunktmarkeringer og en viss brodd mot dem som framfører embetsteologiske synspunkter som etter Birgerssons oppfatning er utilstrekkelig begrunnet.

Birgerssons bok er interessant lesning. Dette er ikke banebrytende nytenkning, noe det heller ikke gir seg ut for å være. Det er likevel trekk ved framstillingen som gjør at enhver prest, og for den saks skyld enhver annen med interesse for problemstillingen, vil ha mye igjen for å tilbringe noen timer med Birgerssons bok. Framstillingen er forankret både i egen erfaring som prest, og den nærkamp med problemene som kjennetegner noen av 1800-tallets viktige pastoralteologer. I denne sammenheng synes jeg Birgerssons ønske om å løfte fram Peter Fjellstedt viser seg velbegrunnet. Det viktigste med boken er likevel etter min oppfatning er den bredde, dybde og engasjement Birgersson viser i omgang med de nytestamentlige tekstene. Her har han viktige anliggender som jeg tror vi gjør klokt å legge oss på sinne både når det gjelder den prinsipielle forståelse og den praktiske utførelse av kirkens hyrde- og forkynneroppdrag.

Knut Alfsvåg